

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-наукову програму третього (освітньо-наукового) рівня
вищої освіти для підготовки здобувачів ступеня доктора філософії
за спеціальністю 054 «Соціологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові
науки» в Інституті соціології НАН України

Оновлення освітньо-наукової програми «Соціологія» в Інституті соціології НАН України розпочалося ще у мирний час, і було спричинено насамперед появою освітнього стандарту спеціальності «Соціологія» за рівнем «доктор філософії» затвердженого наказом МОН №1505 від 30.12.2021р. Війна внесла в цей процес свої корективи, поставила перед розробниками нові завдання, проте не зупинило роботу над створенням нової редакції ОНП.

Порівняння попередньої і теперішньої редакцій ОНП дає можливість констатувати, що її ключові особливості, те що вирізняє її поміж інших програм відповідної спеціальності, а це, насамперед, акцент на підготовці науковця, який формується в академічному середовищі і від початку навчання стає частиною наукової спільноти, зосередженої на дослідженні актуальних проблем розвитку українського суспільства, вдалося повністю зберегти, а в певних моментах підсилити. Вдалося це насамперед завдяки перегляду змісту усіх дисциплін під кутом зору тих програмних результатів, на які орієнтує стандарт підготовки докторів філософії з соціології.

Насамперед варто зазначити повну відповідність програмних компетентностей компонентам освітньої-наукової програми, а також те, що програмні результати навчання, визначені стандартом, повною мірою забезпечені її обов'язковими компонентами. Варто відмітити і розширення можливостей вибору дисциплін за вибором, причому як з точки зору розвитку у аспірантів здатності розв'язувати наукові проблеми на основі системного наукового світогляду (що забезпечує нова дисципліна «Теоретична інтерпретація базових концептів та робочих понять соціологічного дослідження»), так і в частині розвитку необхідних фахових навичок, особливо важливих в рамках соціологічного супроводу та підтримки спротиву інформаційним маніпуляціям, що вкрай актуально в умовах війни (курс «Протидія маніпулятивним технологіям»). Змінено також форми підсумкової атестації, зокрема в програмі передбачено, що залік виставляється за результатами роботи аспіранта впродовж усього семестру на основі накопичення балів за поточним контролем. Зважаючи на специфіку підготовки саме науковців, слухачам в якості підсумкової атестації

пропонують підготовку підсумкового есе з проблематики курсу, що сприяє не лише засвоєнню необхідного обсягу теоретичного матеріалу, а й розвиває інноваційність та самостійність аспірантів.

Загалом можна констатувати, що нова редакція освітньо-наукової програми «Соціологія» за спеціальністю 054 «Соціологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» повністю відповідає Закону України «Про вищу освіту», а її реалізація сприятиме підготовці фахівців високої кваліфікації, які наразі вкрай необхідні для визначення ефективних шляхів реагування на виклики та загрози, що постають перед українським суспільством.

Рецензент

доктор соціологічних наук, професор,

завідувач кафедри соціології

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Павло ФЕДОРЧЕНКО-КУТУЄВ

